

СПІЛЬНИЙ ПРЕДСТАВНИЦЬКИЙ ОРГАН
репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на
національному рівні
(СПО об'єднань профспілок)

Майдан Незалежності, 2, Київ, 01001
Тел. (044) 205-76-41, 205-76-42, 205-76-09, тел/факс (044) 205-76-00
spo.fpsu.org.ua, e-mail: fpsu@fpsu.org.ua, spop@fpsu.org.ua

27.01.2020 № 01-12/91-сно

На № 04-30/13-905 від 02.01.2020

Г
Г **Про законопроект**
(реєстр. № 2682)

Г
Г **Комітет Верховної Ради України**
з питань соціальної політики та
захисту прав ветеранів

Спільний представницький орган об'єднань профспілок розглянув проект Закону України «Про страйки та локаути» (реєстр. № 2682), поданого народними депутатами України Третяковою Г.М., Струневичем В.О. та іншими, і повідомляє, що він є неприйнятним та потребує суттєвого доопрацювання з наступних підстав.

Реформи національного законодавства, які стосуються права на страйк, повинні здійснюватися з дотриманням міжнародних трудових стандартів, які містяться у положеннях відповідних міжнародно-правових актів та принципах свободи об'єднання Міжнародної організації праці. Зокрема, право працівників на колективні дії у випадку конфлікту інтересів передбачається Європейською соціальною хартією, а також Конвенцією МОП № 87 про свободу асоціації і захист прав на організацію (1948 р.). При цьому, право на страйк надається працівникам та їх організаціям, тобто профспілкам.

Законопроект «Про страйки та локаути» пропонується прибрати з українського правового поля процедуру колективного трудового спору (конфлікту). Таким чином, усі спірні питання, які стосуються встановлення нових або зміни існуючих соціально-економічних умов праці та виробничого побуту; укладення чи зміни колективного договору, угоди; виконання колективного договору, угоди або окремих їх положень; невиконання вимог законодавства про працю, на думку авторів законопроекту, мають вирішуватися не цивілізованим шляхом, а лише через процедуру страйку (висування вимог; переговори; попередження про страйк; страйку; припинення страйку).

Натомість законодавство країн ЄС передбачає право працівників на страйк з попередньою процедурою розгляду та вирішення колективних трудових спорів, зокрема у Болгарії – Закон про врегулювання колективних трудових спорів (SCLDA), Естонії – Закон про колективне

вирішення трудових спорів (CLDRA), Ірландії – Закон про виробничі відносини, Польщі – Закон про колективне вирішення трудових спорів (CLDRA), Румунії – Закон № 62/2011 про соціальний діалог.

Тому є доцільним розробити нову редакцію Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)», передбачивши в ньому визначення колективного трудового спору, колективного трудового конфлікту, порядок висування вимог, мінімальні терміни для проведення примирних процедур і застосування страйку, як крайнього засобу вирішення колективного трудового спору, гарантій працівників, відповідальності тощо. При цьому слід врахувати, що низці категорій працівників заборонено проводити страйки, тому процедура розгляду саме колективного трудового спору буде для них альтернативою щодо колективного захисту трудових прав.

Згідно зі статтею 22 Конституції України при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Законом України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» передбачено проведення страйку на галузевому і територіальному рівнях. Таким чином, встановлення законопроектом права на страйк лише на локальному рівні є обмеженням такого права працівників та порушенням ст.ст. 22, 44 Конституції України.

Необхідно також врахувати, що на сьогодні існує ряд конфліктів, що генеруються державою. Передусім – це соціальні конфлікти, а саме: невиконання зобов'язань щодо соціальних гарантій, компенсацій, пільг, заборгованість із заробітної плати, відсутність законодавчого врегулювання предмету колективного трудового спору або наявність протиріч у законодавстві й нормативно-правових актах щодо узгодження цих питань, зупинення дії економічно й соціально важливих положень чинного законодавства. Саме в результаті соціально-економічної політики держави відбувається погіршення становища працівників, що працюють на різних підприємствах та галузях. Тому, на думку профспілок, страйк може бути проведено не тільки на локальному рівні, а й на інших рівнях (територіальному, галузевому та національному).

Авторами законопроекту також не враховано, що Міжнародна організація праці розглядає страйк як частину *діяльності організації працівників*, а не окремого працівника. Відповідні принципи МОП стисло викладено в її публікації «Принципи МОП щодо права на страйк», вперше опублікованій у виданні «International Labour Review» («Міжнародний огляд праці»). Зокрема, в них передбачено, що «Комітет з питань свободи об'єднання визнавав, що страйк - це право, а не просто соціальний акт, а також дав чітко зрозуміти, що це право, яке надається працівникам та їхнім організаціям (профспілкам, федераціям і конфедераціям) ...; пов'язав здійснення права на страйк з метою сприяння економічним та соціальним інтересам працівників та їхнього захисту ...; зазначив, що законне здійснення права на страйк не повинно призводити до упередженого

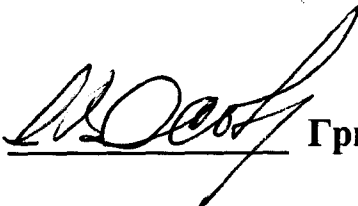
застосування будь-якого покарання, яке становитиме дискримінаційні щодо профспілок дії».

Акцентуємо увагу, що Конституцією України визначено право працівників на страйк, проте відсутнє право роботодавців на локаут. І це є обґрунтованим, оскільки у працівників є право, а у роботодавців – економічний інтерес. Крім того, надання працівникам права на страйк та ненадання підприємцям права на локаут являє собою свідоме встановлення переваги для працівників з тим, щоб врівноважити економічну перевагу підприємців у сфері трудових відносин. Підприємці, в силу наявності економічних та управлінських можливостей, мають у своєму розпорядженні численні засоби тиску, які відсутні у працівників, саме тому немає необхідності гарантувати підприємцям право на локаут як противагу працівників на страйк.

На нашу думку, найбільш прийнятним для України вбачається зробити акцент на мирному вирішенні конфліктів у сфері праці та страйку як крайнього засобу їх врегулювання з заборонаю проведення локауту.

З огляду на викладене, СПО об'єднань профспілок законопроект не підтримується та пропонується розробити нову редакцію Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)», залучивши до його розробки сторони соціального діалогу, Національну службу посередництва і примирення, українських та міжнародних експертів.

Федерація профспілок України
Голова ФПУ

Григорій Осовий

Голова Конфедерація вільних профспілок України

Михайло Волинець

Федерація профспілок транспортників України
Голова ФПТУ

Вадим Бубняк

Об'єднання всеукраїнських автономних профспілок
Голова ОВАП

Анатолій Широков

Об'єднання всеукраїнських профспілок і профоб'єднань «Єдність»
Голова ОВПШ «Єдність»

Анатолій Онищук